

ІНФОРМАЦІЙНІ СИСТЕМИ І ТЕХНОЛОГІЇ В УПРАВЛІННІ

Ступінь вищої освіти:	Магістр
Спеціальність:	073 «Менеджмент»
Рік підготовки:	1
Семестр викладання:	осінній
Кількість кредитів ЄКТС:	4
Мова(-и) викладання:	українська
Вид семестрового контролю	екзамен

Автор курсу та лектор:

д.е.н., проф., Моргачов Ілля Вікторович

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

професор кафедри публічного управління, менеджменту та маркетингу

посада

morgachov@snu.edu.ua

електронна адреса

+38-066-099-14-39

телефон

Viber за номером

телефону

месенджер

за розкладом

консультації

Анотація навчального курсу

Цілі вивчення курсу: Наведені в курсі матеріали спрямовані на формування сучасного світогляду щодо створення, функціонування й еволюції інформаційних систем та технологій, які використовуються в управлінні.

Метою лекційних занять за дисципліною «Інформаційні системи і технології в управлінні» є забезпечення достатнього рівня теоретичних знань, необхідних для розуміння принципів застосування інформаційних систем та технологій в управлінні.

Метою практичних занять за дисципліною є закріплення теоретичних знань та набуття практичних навичок аналізу, оцінки, планування та формування організацій.

Метою самостійної роботи за дисципліною є систематизація і закріплення отриманих теоретичних знань і практичних навичок; формування вмінь використовувати нормативну і спеціальну літературу; розвиток пізнавальних здібностей.

Основними завданнями вивчення дисципліни є ознайомлення з проблемами інформатизації суспільства; оволодіння інформаційними технологіями, які застосовуються в управлінні; оволодіння теоретичними основами організації та функціонування інформаційних систем в економіці взагалі та в управлінні зокрема; опанування управлінськими інформаційними системами; використання технологій штучного інтелекту в управлінських процесах; визначення основних характеристик управлінських інформаційних систем; опанування методів, програмного інструментарію та комп'ютерних технологій, що орієнтовані на підтримку прийняття управлінських рішень; набуття практичних навичок розв'язування задач, які необхідні при вирішенні питань за профілем майбутньої спеціальності.

Результати навчання: Знання: концептуальних засад інформаційних систем та технологій в управлінні; сутності, класифікації та особливостей інформаційних систем та технологій, що використовуються в управлінні; актуальних проблем інформатизації суспільства; теоретичних основ організації та функціонування інформаційних систем в економіці взагалі та в управлінні зокрема; основ, принципів та завдань організації електронного документообігу; принципів, методів, програмного інструментарію та інформаційно-комунікаційних технологій, що орієнтовані на вдосконалення управлінських процесів.

Здатність: розуміти концептуальні засади використання інформаційних систем та технологій в управлінні; класифікувати інформаційні системи; давати всебічну характеристику інформаційним системам в управлінні, що функціонують в установах різного типу; здійснювати вибір та налаштування оптимальних програм та інструментів для вирішення прикладних завдань управління; застосовувати різні види сучасних інформаційних технологій для обробки управлінської інформації в практичній діяльності; оцінювати якість пакетів прикладних програм з обробки управлінської інформації, порівнювати їх з аналогами; застосовувати методи, програмний інструментарій та комп'ютерні технології, що орієнтовані на підтримку прийняття рішень, для розв'язування задач управлінських процесів.

Уміння: оцінювати та класифікувати інформаційні системи; давати об'єктивну характеристику інформаційним системам в управлінні, що функціонують в установах різного типу; застосовувати оптимальні види сучасних інформаційних технологій та систем для обробки та формалізації управлінської інформації в практичній діяльності; визначати якість та ефективність прикладних програм з обробки управлінської інформації, порівнювати їх з аналогами; застосовувати методи, програмний інструментарій та комп'ютерні технології, що орієнтовані на підтримку прийняття рішень, для розв'язування задач управлінських процесів.

Передумови до початку вивчення: Базові знання щодо загальних економічних процесів на макро- і мікрорівнях; загальне уявлення про економічні, фінансові та облікові питання у розрізі господарюючого суб'єкта; навички у сфері наукових досліджень та прийнятті управлінських рішень.

Мета та завдання курсу

Метою викладання навчальної дисципліни «Інформаційні системи і технології в управлінні» є формування у здобувачів вищої освіти, майбутніх менеджерів, знань щодо сучасних інформаційних систем та технологій, їх ролі і раціонального використання в управлінні, а також практичних навичок використання інформаційних систем та технологій у процесі здійснення управлінської діяльності.

Предметом дисципліни є: теоретико-методичні положення і практичні питання використання інформаційних систем та технологій в організаціях.

В наслідок вивчення даного навчального курсу здобувач вищої освіти набуде наступних компетентностей:

ІК Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначеності умов і вимог.

ЗК3. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.

СК13. Здатність організувати ефективну інформаційно-аналітичну систему управління підприємством і здійснювати обґрунтування вибору програмного та інформаційного забезпечення розв'язання задач управління на основі сучасних інформаційних технологій.

РН08. Застосовувати спеціалізоване програмне забезпечення та інформаційні системи для вирішення задач управління організацією.

Структура курсу

№	Тема	Годин и (Л/ ЛБ/ ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
1.	Тема 1. Інформатизація суспільства.	2/0/2	Предмет і завдання курсу. Поняття, основні терміни та визначення. Сутність інформації. Мета інформатизації. Процес інформатизації. Об'єкти та суб'єкти інформатизації. Інфраструктура інформатизації. Інформаційні ресурси. Економічні та соціальні цілі інформатизації. Інформаційна технологія. Відмінність між інформаційною і виробничою технологією. Етапи розвитку інформаційних технологій.	Участь в обговоренні. Тести. Індивідуальні завдання. Презентації в PowerPoint.
2.	Тема 2. Інформаційні системи та їх роль в управлінні.	2/0/2	Покоління інформаційних систем. Роль інформаційних систем в управлінні. Класифікація та забезпечення інформаційних систем. Інформаційні процеси. Завдання організації інформаційних систем. Необхідність та корисність інформаційних систем для забезпечення управлінських процесів.	Участь в обговоренні. Тести. Індивідуальні завдання. Презентації в PowerPoint.
3.	Тема 3. Економічна інформація та електронний документообіг.	2/0/2	Властивості інформації. Елементи, структура та одиниці економічної інформації. Бази даних. Інформаційні ресурси. Методи класифікації та кодування інформації. Сутність електронного документообігу. Роль і місце документа в інформаційних потоках. Завдання та принципи організації електронного документообігу. Документаційне забезпечення управлінських процесів. Систематизація архівного зберігання документів. Концепт електронного корпоративного архіву. Автоматизація діловодства та документообігу.	Участь в обговоренні. Тести. Індивідуальні завдання. Презентації в PowerPoint.
4.	Тема 4. Основи створення інформаційних систем.	2/0/0	Основні поняття теорії систем. Означення системи. Структура системи. Складові елементи системи. Системний підхід. Основні принципи системного підходу. Ознаки системного підходу. Означення інформаційної системи. Інформаційне забезпечення. Вимоги до інформаційного забезпечення. Сфери та способи використання інформаційних систем. Ресурси та технології інформаційних систем. Вимоги до інформаційних систем. Типова структура та склад інформаційних систем. Функціональні компоненти. Компоненти системи обробки даних. Організаційні компоненти. Стадії створення інформаційних систем. Концепт корпоративної інформаційної систем.	Участь в обговоренні. Тести. Індивідуальні завдання. Презентації в PowerPoint.
5.	Тема 5. Еволюція інформаційних систем	2/0/2	Сутність еволюції інформаційних систем. Етапи розвитку інформаційних систем забезпечення управлінських процесів.	Участь в обговоренні. Тести. Індивідуальні

№	Тема	Годин и (Л/ ЛБ/ ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
	управлінні.		Системи планування ресурсів. Розвинені системи планування APS. Комп'ютерні інтегровані системи СІМ. Системи управління взаємовідносинами з клієнтами CRM. Напрями інтеграції інформаційних систем. Системи штучного інтелекту. Визначення експертних систем (ЕС). Відмінність ЕС від інших програмних продуктів, зокрема від СППР. Структура ЕС. Властивості ЕС. Риси, що характеризують ЕС. Покоління ЕС. Області та способи застосування ЕС. Критерії використання ЕС для розв'язання задач. Обмеження в застосуванні ЕС. Переваги ЕС перед людиною-експертом. ЕС і СППР. Приклади ЕС.	завдання. Презентації в PowerPoint.
6.	Тема 6. Планування розвитку інформаційних систем в управлінні.	2/0/0	Принципи та завдання планування розвитку інформаційних систем в управлінні. Процеси організаційного планування інформаційних систем за основними етапами. Формування оптимальної архітектури інформаційної системи. Підходи та сценарії до планування інформаційних систем. Моделі розвитку організації з використанням комп'ютерних пакетів підтримки прийняття управлінських рішень. Технічна та програмна підтримка інформаційних систем. Управління організаційними змінами в процесі впровадження нових видів ІТ. Напрями розвитку інформаційних систем в управлінні.	Участь в обговоренні. Тести. Індивідуальні завдання. Презентації в PowerPoint.
7.	Тема 7. Сучасні технологічні засоби обробки управлінської інформації.	2/0/2	Програми роботи з базами даних. Можливості використання табличного процесора Microsoft Excel та загальнодоступного пакету "Microsoft Office" в забезпеченні управлінських процесів. Організація оброблення управлінської інформації з використанням Internet-технологій. Засоби автоматизації управлінських процесів.	Участь в обговоренні. Тести. Індивідуальні завдання. Презентації в PowerPoint.
8.	Тема 8. Безпека інформації в інформаційних системах.	2/0/2	Потенційні загрози безпеки інформації. Методи забезпечення безпеки інформації. Комерційна таємниця. Проблеми захисту інформації. Об'єкти забезпечення інформаційної безпеки. Моделювання систем захисту інформації. Стратегія і тактика захисту інформації від несанкціонованого доступу. Комп'ютерні віруси.	Участь в обговоренні. Тести. Індивідуальні завдання. Презентації в PowerPoint.

Рекомендована література

Базова

1. Гужва В. М. Інформаційні системи і технології на підприємствах: Навч. посібн. – К.: КНЕУ, 2001. – 400 с.
2. Інформаційні системи в економіці / За ред. В. С. Пономаренко. – К.: Академія, 2002. – 542 с.
3. Плєскач В.Л. Інформаційні технології та системи: підруч.для студ.екон.спец./ В.Л. Плєскач, Ю.В. Рогушина, Н.П.Кустова. – К.: Книга, 2004. – 520с.
4. Ушакова І. О. Інформаційні системи і технології в статистиці. – Харків: Вид. ХДЕУ, 2006. – 164 с.
5. Гордієнко І. В. Інформаційні системи і технології в менеджменті: Навч.-метод. посібник для самостійного вивчення дисципліни / І.В. Гордієнко. – 2-ге вид., перероб.і допов. — К.: КНЕУ, 2003. — 259 с.

Допоміжна

1. Береза А. М. Основи створення інформаційних систем: Навч. посібн. – К.: КНЕУ, 2001. – 214 с.
2. Граничин О. Н. Информационные технологии в управлении. Учебн. пособ. / О. Н. Граничин, В. И. Кияев. – М.: Интернет-Университет Информационных Технологий; БИНОМ. Лаборатория знаний, 2008. – 336 с.
3. Демідов П.Г. Комп'ютерні тренінгові системи в економіці: навч.метод.посіб./П.Г.Демідов. – К.: КНТУ, 2005. – 240с.
4. Лазарєва С.Ф. Економіка та організація інформаційного бізнесу: навч. посібник/ С.Ф. Лазарєва. – К. : КНЕУ, 2002. – 667 с.
5. Павленко Л. А. Корпоративні інформаційні системи: Навч. посібн. – Харків: ВД "ІНЖЕК", 2003. – 260 с.
6. Ситник В. Ф., Писарєвська Т. А., Єрьоміна Н. В., Краєва О. С. Основи інформаційних систем: Навч. посібник / За ред. В. Ф. Ситника. — 2-ге вид., перероб. і доп.— К.: КНЕУ, 2001. — 420 с.
7. Ситник В.Ф. Системи підтримки прийняття рішень: навч. посібник/ В.Ф. Ситник. – К.: КНЕУ, 2004. – 614 с.
8. Тексти лекцій з дисципліни „Інформаційні системи і технології в менеджменті” (для студентів напряму 6.030601 „Менеджмент”) / Уклад.: І.В. Моргачов – Северодонецьк, 2017. – 112 с.
9. Моргачов І.В. Впровадження електронного документообігу в організації: проблеми та шляхи їх вирішення / І.В.Моргачов // Бізнес Інформ. - 2018. - № 9. - С. 189 - 193.
10. Моргачов І.В. Використання інформаційних систем і технологій як напряму державної підтримки умовно-депресивних регіонів / І.В. Моргачов // Бізнес Інформ. - 2017. - № 12. - С.403 - 407.
11. Використання інноваційних освітніх інформаційних технологій для підготовки магістрів за спеціальністю «Публічне управління та адміністрування» / І. В. Моргачов, Є. І. Овчаренко, Є. А. Івченко, М. М. Бучнів // Державне управління : удосконалення та розвиток [Електронне видання]. - 2020. - № 7. - DOI: 10.32702/2307-2156-2020.7.51
12. Моргачов І.В. Еволюція в автоматизації робочого місця менеджера: перспективні напрями аутсорсингу / І.В. Моргачов, Д.Глішич // Вісник СХУ ім.В.Даля. – 2021. - № 6(270). – С. 96 – 100. DOI: <https://doi.org/10.33216/1998-7927-2021-270-6-96-100>

Методичне забезпечення

1. Тексти лекцій з дисципліни „Інформаційні системи і технології в менеджменті” (для здобувачів напряму 073 „Менеджмент”) / Уклад.: І.В. Моргачов – Северодонецьк, 2017. – 112 с.
2. Моргачов І.В. Методичні вказівки до виконання контрольної роботи з дисципліни «Інформаційні системи і технології в управлінні» / Уклад.: І.В. Моргачов – Северодонецьк, Вид-во СХУ ім. В.Даля. 2021. – 10 с.

Оцінювання курсу

За повністю виконані завдання студент може отримати визначену кількість балів:

Інструменти і завдання	Кількість балів
Участь в обговоренні	10
Присутність на заняттях	10
Індивідуальні завдання	10
Сертифікат зовнішніх курсів	10
Іспит у вигляді тестів	60
Разом	100

Шкала оцінювання студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для іспиту, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу

<i>Плагіат та академічна доброчесність:</i>	<p>Під час виконання завдань здобувач має дотримуватись політики академічної доброчесності. Запозичення мають бути оформлені відповідними посиланнями. Плагіат є забороненим. Перевірка робіт (контрольних, курсових, дипломних, інших наукових) на плагіат здійснюється через сайт університету програмою Unicheck а також іншими доступними сторонніми програмами мережі Інтернет.</p>
<i>Завдання і заняття:</i>	<p>Очікується, що всі здобувачі вищої освіти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Здобувачі мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку здобувачі зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт, передбачених курсом. Якщо здобувач вищої освіти відсутній з поважної причини, він/вона презентує виконані завдання під час консультації викладача. Здобувач вищої освіти має право на оскарження результатів оцінювання. Здобувач може пройти певні онлайн-курси, які пов'язані з темами дисципліни, на онлайн-платформах. При поданні документу про проходження курсу здобувачу можуть бути перераховані певні теми курсу та нараховані бали за завдання.</p>
<i>Поведінка в аудиторії:</i>	<p>На заняття здобувачі вчасно приходять до аудиторії відповідно до діючого розкладу та обов'язково мають дотримуватися вимог техніки безпеки. Курс передбачає індивідуальну та групову роботу. Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики.</p> <p>Під час занять здобувачі:</p> <ul style="list-style-type: none"> – не вживають їжу та жувальну гумку; – не залишають аудиторію без дозволу викладача; – не заважають викладачу проводити заняття. <p>Під час контролю знань здобувачі:</p> <ul style="list-style-type: none"> – є підготовленими відповідно до вимог даного курсу; – розраховують тільки на власні знання (не шукають інші джерела інформації або «допомоги» інших осіб); – не заважають іншим; – виконують усі вимоги викладачів щодо контролю знань.